

**Varangerhalvøya
nasjonalparkstyre**

Postadresse
Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Postboks 700
9815 Vadsø

Besøksadresse
Damsveien 1
9800 Vadsø

Kontakt
Sentralbord: +47 78 95 03 00
Direkte: +47 78 95 03 59
sftfpost@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/Varangerhalvøya

Naturtjenester i Nord v/ Rune Muladal

Saksbehandler Geir Østereng

Vår ref. 2021/7790-2 432.3

Deres ref.

Dato 19.08.2021

Dispensasjon til landing med helikopter i forbindelse med drivtelling av laks i Komagelva i Varangerhalvøya nasjonalpark - Naturtjenester i Nord

Det vises til deres søknad om landingstillatelse av 10.8.2021 innen Varangerhalvøya Nasjonalpark.

Behandlingsmåte

Saken er behandlet av Nasjonalparkforvalter på delegert myndighet gitt av Varangerhalvøya Nasjonalparkstyre i styresak ST13/2016. Forvalter delegeres forvaltningsansvar til å treffe vedtak i saker av kurant karakter etter Naturmangfoldlovens § 48 der: a) det dreier seg om fornying av dispensasjon gitt av styret eller arbeidsutvalget, og forutsetningene er tilnærmet uendret. B) Det foreligger etablert forvaltningspraksis fra saker behandlet av styret/ AU i tilsvarende sak. C) Forvaltningsplanen gir entydige føringer for utfallet.

I dette tilfellet er det etablert forvaltningspraksis fra Nasjonalparkstyret fra 2012.

Vedtak:

Med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48 gis Naturtjenester i Nord tillatelse til to – 2 – landinger med helikopter i Varangerhalvøya nasjonalpark langs Komagelva jfr. pil i kart 1.

Tillatelsen gjelder i perioden 28. august til og med 25. september 2021.

Tillatelsen gis på følgende vilkår:

- Tillatelse til nødvendig bruk av helikopter skal være innhentet fra Vardø kommune og Båtsfjord kommune.
- Søker er ansvarlig for å informere helikopterpiloten om vilkårene i landingstillatelsen om flyvehøyde, landingssteder og kopi skal leveres pilot.
- Det tillates én – 1 – landing hver på de to angitte stedene i kart.
- Ved flyging skal man ta hensyn til de større vierkjerrørådene og lande i god avstand fra disse, slik at elg som står evt. står her ikke forstyrres unødig.
- Flygning til og fra landingsstedet skal foregå i en høyde på minimum 300 meter over bakken og skal skje langs vassdraget mellom de to punktene i Komagelva.

Nasjonalpark

Varangerhalvøya nasjonalpark / Várnjárgga álbmotmeahcci

Naturresevat

Syltefjorddalen naturresevat / Oarddu luondumeahcci, Ytre syltevik naturresevat, Sandfjordneset Naturresevat

Landskapsvernområde

Persfjorden-Syltefjorden landskapsvernområde / Biezavuona-Oardduvuona suodjemeahcci

- Flygning og landing over og i umiddelbar nærhet av reinflokker skal unngås.
- Flygningen/landingen skal, før den finner sted, avklares med reinbeitedistrikt 6/5D. Kontaktperson for distriktet er distriktsleder Aslak Niilas Smuk tlf. 45 06 77 14.
- Nasjonalparkforvalter (41470437) og Statens naturoppsyn lokalt ved Arne Petter Sarre (90551743) og Christer Mikalsen (95038207) skal informeres på forhånd per sms, om når flyvingen skal skje.
- Dette brevet skal medbringes i felt i tilfelle kontroll.
- Etter endt feltarbeid skal det sendes inn en kort rapport om antall landinger.
- Rapport fra undersøkelsene sendes til Varangerhalvøya nasjonalparkstyre for økt kunnskap om fiskebestandene i verneområdet.

Kart1 : Landingssted veisendekulpen ved Porthytta i Vardø kommune og overfor delinga.

Klageadgang

Vedtaket eller del(er) av det kan påklages til Miljødirektoratet av en part eller annen med rettslig klageinteresse, innen tre uker fra vedtaket er mottatt, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen sendes til Varangerhalvøya nasjonalparkstyre, jf. forvaltningsloven § 32.

Søknaden

Det søkes om å benytte helikopter til frakt av utstyr og folk til gytefisktellinger med inntil 2 landinger i verneområdet. Pukkellaks skal også kartlegges. Det søkes om en landing ved Bjørnskardet og førsteporten. Man benytter el-fiske utstyr og man gjorde sist undersøkelser i 2000, 2008, 2012 og 2019, 2020.

I Komagelv søkes det om å lande en gang ved veisendekulpen i Vardø kommune og en gang ovenfor delinga like nedenfor Bjørnskardet i Båtsfjord kommune. Flyging skjer for frakt av folk og utstyr til undersøkelser i elva som er ledd i overvåking av nasjonale laksevassdrag. Man vil i år også registrere hvor langt opp pukkellaks har vandret opp i elva. Disse har betydning for forvaltningen av elva.

Prosjektet skal på en systematisk måte samle inn data fra elvene som er nødvendig for fremtidig forvaltning og overvåking av laksebestandene ved bruk av gytebestandsmål som forvaltningsverktøy. Prosjektet er initiert av Naturtjenester i Nord og utformet i samarbeid med forpaktende fiskeforeninger. Den delen av prosjektet som omfattes av denne søknaden vil bestå av gytefisktelinger av laks, sjørøye og sjørøtt, der dykking / snorkling benyttes som metodikk. Dette medfører en del tungt utstyr som skal fraktes. Feltarbeidet i Komagelva vil skje i samarbeid med Komagvær JFF.

Naturmangfoldloven og verneforskrift

Formålet med Varangerhalvøya nasjonalpark er å bevare et stort og vesentlig urørt naturområde, som er tilnærmet fritt for tekniske inngrep og sikre biologisk mangfold med økosystemer, arter og bestander. I dette inngår blant annet å bevare den mest arktisk pregete del av fastlands-Norge med spesielle landformer og avsetninger etter istida, et plante- og dyreliv med østlige og arktiske innslag, et kjerneområde for fjellrev og unike samiske kulturminner.

Motorferdsel i nasjonalparken er i forbudt, jmfør § 3 punkt 6.1 i vernebestemmelsene. I § 3 punkt 6.2 gis det en del direkte unntak fra dette forbudet, videre åpnes det i § 3 punkt 6.3 for at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til en del formål, men det åpnes ikke for den omsøkte motorferdselen med helikopter.

Naturmangfoldloven (heretter NML) trådte i kraft 1. juli 2009. I lovens § 8 framgår det at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal bygges på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for å skade naturmangfoldet. Virkninger av et tiltak skal vurderes ut fra den samlede belastningen økosystemet blir utsatt for, jmfør § 10. Dersom det ikke foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger et tiltak kan ha på naturmiljøet, skal føre-var-prinsippet legges til grunn, jmfør § 9, slik at vesentlig skade på naturmangfoldet unngås ved at det treffes en beslutning på et for dårlig kunnskapsgrunnlag. Etter NML § 11, jmfør § 7, er det tiltakshaver av det omsøkte tiltaket som skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter. I tillegg skal det etter NML § 12 tas utgangspunkt i driftsmetoder, teknikker og lokalisering av tiltaket som ut fra en samlet vurdering av den tidligere, nåværende og fremtidige bruken av mangfoldet gir det samfunnsmessige beste resultatet.

Forvaltningsmyndigheten kan etter § 48 i NML gjøre unntak fra verneforskriften dersom tiltaket ikke strider mot formålet med vernet og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig. Denne bestemmelsen er en sikkerhetsventil som skal fange opp uforutsette tilfeller eller spesielle/særlige tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet.

Forvaltningsmyndigheten skal blant annet særlig vurdere konsekvensene av en dispensasjon, for eksempel om andre kan tenkes å søke dispensasjon på samme grunnlag.

Vurdering av saken

Varangerhalvøya nasjonalpark ble fastsatt ved kongelig resolusjon den 8. desember 2006. Fredningen innebærer et generelt motorferdselsforbud på land og vann, og i lufta under 300 meter, som gjelder i tillegg til motorferdselsloven.

Det er ikke åpnet for at nasjonalparkstyret kan gi tillatelse til motorferdsel for forvaltningsoppgaver som ikke er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Søknaden må derfor behandles etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i NML § 48. Skal det kunne gis en dispensasjon fra verneforskriften etter denne bestemmelsen er det krav om at to vilkår skal oppfylles. Det omsøkte tiltaket kan ikke påvirke verneverdiene nevneverdig og tiltaket må ikke stride mot vernevedtakets formål. Dette gjør at dispensasjon kun kan gis i de tilfeller der det omsøkte tiltaket vurderes til å ha en begrenset virkning på verneverdiene.

Nasjonalparken ble opprettet fordi den er den mest arktisk pregete delen av Fastlands-Norge, har unike verdier i forhold til landskapsformer, kvartærgeologi, plante og dyreliv og samiske kulturminner.

Storparten av Varangerhalvøya er skogløs og preget av lynghei, myrer og blokkmark. Plantelivet er allikevel særpreget fordi området er møtested for mange arktiske, østlige og sørlige arter. Mange arter er her på grensen av sitt utbredelsesområde. I de høyereliggende områdene er det meget karrig og sparsomt med vegetasjon, men det er her i det aller karrigste at man har størst sjanse for å observere Norges mest utrydningstruede pattedyr – fjellreven. Fjellreven på Varangerhalvøya er den eneste kystnære bestanden i Fastlands-Norge. Snøgule forekommer også i smånagerår.

Fylkesmannen anser kunnskapsgrunnlaget om de berørte økosystemene, jamfør NML § 8, for å være godt. Kunnskap er innhentet fra naturbase og artskart, og erfaringer fra tiltaket før.

Formålet med flygingen er å frakte inn en del tungt utstyr og mannskap samt utstyr til el-fiske. Disse undersøkelsene vet vi, jamfør NML § 8, er viktige for forvaltning av anadrom laksefisk. De gir et bilde på dagens situasjon i de enkelte vassdragene. Tellingene over flere år gir også en pekepinn på hvordan laksefiskbestandene i vassdraget endrer/utvikler seg over tid, og dette legger igjen grunnlaget for nåværende og fremtidig forvaltning av bestandene. Omfanget av pukkellaksinvasjonen i 2022 tilsier at man har behov for mer kunnskap om pukkellaks.

Undersøkelsene grunnlegges med at man skal hente inn data til prosjektet "Overvåkning av Nasjonale Laksevassdrag" og gytefiskundersøkelser til atlantisk laks og man vil se hvor langt opp i vassdraget pukkellaksen vandrer før den gyter.

Omsøkt landingssted ansees som lite problematisk så lenge flyging skjer langs vassdraget og på en høyde i lufta over 300 m mellom punktene. Det er ikke fjellrevhi nært de to landingsstedene. Det er yngling av fjellrev i Komagdalen og det er viktig at helikopteret forholder seg til høydebestemmelsene på minimum 300 meter over bakken mellom stedene.

Den omsøkte flygningen vil være en kortvarig forstyrrelse. Selv om forstyrrelsen er kortvarig vet vi at helikopterflyging vil medføre en god del støy, noe som kan virke forstyrrende på dyre- og fuglelivet. Støy av helikopter vil også påvirke friluftslivet i området. Besøkende forventer gjerne fred og ro innen det verna området. Det er derfor viktig at søker begrenser

antall landinger mest mulig. Flyving og landing med helikopter kan være upopulært i forbindelse med pågående elgjakt i villmarkspregede områder, og kan også ved å støkke ut dyr ved landing påvirke jaktens gang.

Fjellrev er en kritisk truet art som lever inne i nasjonalparken, og man må ta ekstra hensyn til denne ved gjennomføring av ulike tiltak. Det omsøkte landingsstedene vil ikke komme i konflikt med aktive hilokaliteter for fjellrev. Det er også såpass sent på sesongen at kortvarige forstyrrelser ikke vil være kritisk for overlevelsen av dyre- og fugleunger. Vi kan ikke se at en landing på det omsøkte stedet kommer i konflikt med trua og/eller sårbare arter. Føre-var-prinsippet i NML § 9 er videre ivaretatt.

Med hilsen

Geir Østereng
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Kopi til:

Finnmarkseiendommen	Postboks 133	9811	VADSØ
Statsforvalteren i Troms og Finnmark v/ fiskeforvalterne	Statens Hus	9800	VADSØ
Reinbeitedistrikt 6	v/Ásllat Niillas Sara Smuk, Rasengveien 2	9840	VARANGERBOTN
Statsforvalteren i Troms og Finnmark	Statens Hus	9800	VADSØ
Båtsfjord kommune	Hildberggt. 18	9990	BÅTSFJORD
Statens naturoppsyn			
Reinpolitiet Tana - Varanger			
Vardø kommune	Postboks 292	9951	VARDØ